

התפישה המודרנית לניהול מדיניות סביבתית עושה שימוש מתואם בין אכיפה וענישה לבין מתן תמריצים והקלות. פיתוח מדיניות של "מקל וגזר" מחייב מציאות בה המקל מכאיב- האכיפה אפקטיבית, והגזר מפתה- תמריצים כלכליים משמעותיים.

בבריטניה בחנו את נושא התמריצים בקרב האוכלוסייה הפרטית ומצאו שתמריצים יוצרים תוצאות חיוביות בכל הנוגע למיחזור פסולת (ראה עמוד 4), ובישראל גובשה לאחרונה תוכנית אשר תגמל מפעלים שיפחיתו זיהום אוויר באמצעות מתן תעריפי חשמל מועדפים (ראה עמוד 5). מפעלים שיבחרו לא להשתמש בגזר, ייתכן וימצאו את עצמם נמלטים מחבטת המקל בשלב מאוחר יותר. בעיקר כשמדובר בעסקים, אבל גם כשמדובר באזרחים כפרטים, השורה התחתונה היא תמיד כלכלית. במצב כזה, המשוואה למתן תמריצים צריכה לכלול רווח נראה לעין והימנעות מהפסד משמעותי עתידי- קנס כספי או אחריות אישית.

היסטורית נוטה המדיניות הסביבתית לכיוון המקל- חקיקה סביבתית עם מצוות "אל תעשה" רבות ומגוונות יותר ממצוות ה"עשה". איזון מיטבי בין השניים ופער עסקי ברור לטובת הגזר, היוניים על גנת ליתום את כוחות השוק בטלואם לטובת העשייה הסביבתית.

שנה טובה !

תוכן הענינים

- 2 עמוד..... סביבה וחברה
- 3 עמוד..... תחבורה ותעופה
- 4 עמוד..... מוצרים, מגמות ותהליכים
- 5 עמוד .. גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים
- 6 עמוד ..... מחויבות, שקיפות ודיווח
- 7 עמוד..... חקיקה ופסקי דין

ארועים סביבתיים בחודש הקרוב

18/9/06 - **כנס: קידום ערכי נופ וסביבה באזורים חקלאיים**

בישראל

מרכז הכנסים בלמונט, קיבוץ צובה

28/9/06 - **יום עיון בנושא סביבה חקלאית ולוחמה במזיקים**

בית דגן, מכון וולקני

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בניהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, דן – תחבורה ציבורית, כיל מוצרים תעשייתיים, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

עריכה : לימור ספקטורובסקי

עלות הטמנת פסולת המלחמה- מיליוני שקלים

במהלך המלחמה נפגעו בצפון הארץ כ-12 אלף מבנים, מתוכם כ-400 מבני ציבור. כך נכתב בדו"ח הערכת נזקים סביבתיים בעקבות המלחמה, שנערך על-ידי המדען הראשי במשרד להגנת הסביבה, ד"ר ישעיהו בראור. לפי הערכת משרד ראש הממשלה, כ-2,000 מבנים או דירות נהרסו לחלוטין. בעקבות הנזקים נערכים במשרד להגנת הסביבה להטמנת הפסולת הרבה: "הערכת עלות ההטמנה, כולל שינוע, מסתכמת בכ-50 שקלים לטון. האתרים הפוטנציאליים הם גלמה במחוז חיפה ולגמון במחוז צפון. עלויות הגריסה מסתכמות בכ-30-65 שקלים לטון. "בהנחה ש-85 אחוזים יוטמנו ו-15 אחוזים יגרסו, עלות הסילוק היא 4.25 מיליון שקלים להטמנה ועוד 900 אלף שקלים לגריסה לפי ההערכה הנמוכה, או כ-30 מיליון שקלים להטמנה ועוד 6.3 מיליון שקלים לגריסה לפי ההערכה הגבוהה" (מתוך הדו"ח). בעיה סביבתית נוספת שנוצרה הייתה פגיעת רקטות בעשרות מבנים העשויים מאסבסט. "הריסת מבנה אסבסט-צמנט גורמת לשחרור סיבי האסבסט שהיו כלואים בחומר, ולפיזורם לאוויר. השטח הכולל של מבני האסבסט שניזוקו הוא כ-20 אלף מ"ר".

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3296559,00.html>

החלו העבודות לטיפול בריחות מפעל השפד"ן

איגוד ערים דן לאיכות הסביבה ולביוב החל החודש בביצוע עבודות ההנדסה האזרחית להקמת מתקן חדש לנטרול מטרדי הריחות במפעל השפד"ן, זאת לאחר שנתקבל היתר בנייה ממנהל מקרקעי ישראל. לדברי מנכ"ל האיגוד, אלכס מרגולין, המערך החדש יכול קירוי של אזור קדם הטיפול בשפד"ן והתקנת הפילטר הביולוגי החדש שיטהר את האוויר במתחם המקורה. להערכתו של מרגולין, המערך לטיפול בריחות יושלם בתוך מספר חודשים. המערך המשולב החדש לנטרול הריחות יחליף את המערכת האוטומטית Airsolution, שהותקנה לפני כשנה כאמצעי זמני להפחתת מטרדי הריחות מהמפעל.

<http://www.nfc.co.il/archive/001-D-108471-00.html?tag=20-20-58>

מחקר במימון בינלאומי לשיקום ים המלח

צרפת, ארה"ב והולנד ויפן מראות נכונות לעזור לממן מחקר היתכנות בסכום של 15 מיליון דולר בנושא החזרת מצב ים המלח לקדמותו. המחקר יבחן את אפשרות שיקום ים המלח באמצעות העברת מים מהים האדום. האחראי מטעם הבנק העולמי על הפרויקט, ואהיד אלאביאן, מקווה שתוך חודשיים-שלושה יהיו כל ההסכמים חתומים והמחקר יחל. אלאביאן אמר כי על אף המלחמה ושאר הבעיות המדיניות, ישראל, ירדן והרשות הפלסטינית ממשיכות להיות מחויבות לפרויקט "תעלת שני הימים" שאורכה 180 ק"מ. מפלס ים המלח ירד במאה האחרונה ב-25 מטר בשל שימוש הולך וגובר במים במעלה הזרם של נהר הירדן, מקור המים העיקרי של ים המלח. אספקט נוסף של הפרויקט הוא שיתכן והקישור בין הימים יכלול גם תחנת חשמל מונעת במים אשר תנצל את הזרם של 450 מטרים מהים האדום לים המלח. כמו כן, המחקר יבחן את ההשפעות הסביבתיות של הזרמת מים מהים האדום, בעלי מליחות נמוכה יותר, אל ים המלח.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/37799/story.htm>

חם? שב תחת עץ פיקוס

שהייה בשדרות עצים וגינות במרכז תל-אביב עשויה להקל באופן משמעותי על עומס החום השורר בקיץ - כך קובע מחקר שנערך לאחרונה באוניברסיטת תל אביב. לחוקרים בישראל ובעולם ידוע שבאזורים עירוניים קיימת תופעת "אי החום העירוני" - הצטברות חום רב בתוך מבנים וכבישים, המביאה ליצירת עומס חום כבד. במחקרים קודמים שנעשו באזור תל אביב התברר כי במקומות כמו פארק הירקון שוררים תנאי אקלים נוחים בהרבה מאשר באזורים עירוניים.

במחקר השוו בין הטמפרטורות שנמדדו ברחובות העיר לאלו שנמדדו בשטחים מכוסי עצים שבסמוך להם. ברמת אביב כמעט ולא נמצא הבדל בין האתרים השונים, מכיוון שזהו אזור שבו צמחייה רבה. המצב היה שונה בשדרות ח"ן ובגן מאיר, שם הטמפרטורות נמוכות בעד שלוש מעלות מאשר ברחובות ללא עצים.

עוד עולה מהמחקר כי עץ הפיקוס הוא בעל כושר הקירור הגדול ביותר. הפיקוס מהווה מעין אי של קור, המבטל את השפעת החימום שיש לרחוב העירוני.

<http://news.walla.co.il/?w=5/963426>

בכל יום נכנסים 763,500 רכבים בממוצע למילאנו. 86% מכלי הרכב שייכים לנהגים פרטיים. האגרה היא חלק מהבטחת ראש העיר בקמפיין הבחירות, להפחית את כמות הרכבים במילאנו ב-30% תוך 5 שנים.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/37741/story.htm>

חברת תעופה פרטית מפעילה תוכנית לאיזון פליטות מטיסות

חברת תעופה בינלאומית של טיסות שכר הפכה הראשונה מסוגה באירופה שהכניסה תוכנית לאיזון פליטות פחמן, אשר מתוכננת למזער את ההשפעה הסביבתית של טיסותיה. חברת "Flightplan" החליטה להפעיל תוכנית זו עקב הדאגה הגוברת לגבי ההשפעה של ענף התעופה על פליטת גזי חממה.

תוך עבודה עם ארגון "Climate Care", החברה תתרום לאנגריה מתחדשת, שיקום יערות ופרויקטים של התייעלות אנרגטית בכל רחבי העולם. כחלק מהמהלך, החברה התחייבה גם להעלות לאוויר רק את המטוסים החדשים ביותר עם היעילות האנרגטית הגבוהה ביותר. התוכנית עתידה לאזן השפעות של 4000 טונות פחמן דו-חמצני בשנה הראשונה.

<http://www.greenconsumerguide.com/index.php?news=3237>

רמת השרון: החקלאים יקצו שטח למסלולי אופניים

הוועדה החקלאית נתנה את הסכמתה לתוכנית עיריית רמת השרון לסלילת שבילים לרוכבי אופניים והולכי רגל בשטחים החקלאיים של רמת השרון.

יו"ר הוועדה החקלאית, רמי קנטור, אמר כי לא מדובר בהפקעה, אלא ברצון טוב של החקלאים, ולכן נתנו רוב החקלאים את הסכמתם למהלך. רווח החקלאים יהיה תנועה של אנשים במקום ותחזוקה טובה יותר של הוואדיות על ידי העירייה. ממלא מקום וסגן ראש העירייה, מאיר דורון, אמר כי מדובר על קטע שאורכו כמעט ארבעה ק"מ וכי עלות הביצוע מוערכת בכמיליון וחצי שקל.

<http://www.local.co.il/ramat-hasharon/showItem.asp?articleId=4252>

סטארט-אפ ישראלי נבחר על ידי פיאת לפיתוח בקרה על פליטת גזים מרכבים

חברת הסטארט-אפ Particle Monitoring by Laser מהחממה הטכנולוגית כינרת נבחרה על-ידי מכון המחקר של חברת הרכב פיאת. החברה העוסקת בניטור חלקיקים ונגזרי-חלקיקים באמצעות קרן לייזר, נבחרה להוביל קונסורציום מחקרי הממומן על ידי תוכנית המו"פ השישית של האיחוד האירופי.

המחקר נועד לפתח שיטה למדידה ובקרה של פליטת הגזים ממנועי כלי הרכב המיוצרים, כך שיעמדו בתקנים ההולכים ומחמירים של רשויות איכות הסביבה באירופה ובארצות-הברית. מדובר בפרויקט מחקרי תלת שנתי המתקצב על ידי האיחוד ב-2.4 מיליון אירו, כשמרבית הסכום מוקצה לחלק המחקרי של PML.

במסגרת הפרויקט מפתחת החברה הישראלית, שפועלת בשיתוף עם הטכניון ואשר היזם שמאחוריה הוא פרופ' יוסי שמיר מהפקולטה להנדסת חשמל בטכניון, אמצעי בקרה לייצור המוני של חיישנים המבוססים על ננו-חלקיקים. ההערכות הן שעם הצלחת הפרויקט ייפתח בפני החברה שוק ענק - שוק הרכב העולמי.

בתנאי מעבדה נושא מדידת החלקיקים מכוסה היטב ומתבסס בעיקר על שימוש בקרני לייזר, אולם לא קיים פתרון טכנולוגי הולם למדידת ננו-חלקיקים בתנאי שטח. המדידה צריכה להיעשות שבעה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה, ו"בסביבות עוינות" של אבק, לכלוך וטמפרטורות חריגות. כמו כן, מידת התחזוקה שהמערכת הבודקת דורשת צריכה להיות נמוכה ולא להוות בעיה תפקודית. כשמדברים על ננו-חלקיקים מדברים על חלקיקים בתחום הסב-מיקרון. פיגמנטים של צבע, למשל, הם זעירים מאוד, וב-PML מסבירים שלמדוד חלקיקים כאלה בסביבות עוינות זהו אתגר טכנולוגי גדול מאוד. הפיתוח הטכנולוגי של PML מאפשר מדידת ננו-חלקיקים בעזרת קרן לייזר מובנית, שניתן לשלוט בצורתה המרחבית.

<http://www.globes.co.il/serve/globes/docview.asp?did=1000125048&fid=594>

מס גודש יגבה במילאנו

ראש עיריית מילאנו רוצה לגבות אגרה מבעלי רכבים אשר אינם תושבי העיר החל מה-1 בינואר. "הרכבים אשר מזהמים הכי הרבה ישאו בעלות הגבוהה ביותר" אמר דובר העירייה. האגרה תנוע בין אירו אחד (1.28 דולר) ל-3 אירו. בלונדון, נהגים משלמים 15 דולר כדי להיכנס לעיר. תושבי העיר הגרים באזור "הגודש" מקבלים 90% הנחה.

מוצרים, מגמות ותהליכים

מוצרי הניקוי בישראל- יותר חברות מציעות מוצרים ירוקים

אף שישראל הייתה אחת המדינות הראשונות בעולם שיצאה עם תקנות מחייבות שדרשו מיצרני המזגנים להשתמש בגז "ירוק" ידידותי לסביבה, התמונה בתחום חומרי הניקוי שונה לגמרי. בצד הפורמלי-חוקי, אף אחד לא בודק אם נוזל כלים, מסיר שומנים או כל חומר ניקוי אחר שהיצרן הצהיר עליו שהוא ירוק - הוא אכן כזה. אין בארץ תקנים ירוקים מחייבים.

עם זאת, הצד הלא פורמלי של הנושא דווקא פעיל. מכון התקנים והמשרד לאיכות הסביבה הקימו מנגנון המכונה "מינהלת תו ירוק", ששותפים בה גם ארגוני שמירה על הסביבה, ארגוני תעשיינים ונציגי ציבור. זו בוחנת את המוצר ומעניקה תו ירוק למי שפונה אליה ביוזמתו ועומד בקריטריונים: הקריטריונים בוחנים לא רק עד כמה המוצר עצמו ירוק, אלא גם האם תהליך ייצורו כזה, והאם הוא עומד בדרישות נוספות הנהוגות בעולם. למרות שהצרכן הישראלי עדיין לא מחפש את מוצרי הניקוי הירוקים, משהו קורה בשוק. מוצרים של המותגים הירוקים "סימפל גרין", "טיידי" ואחרים נמכרים יותר ויותר בארץ. גם לחברת סנו יש סדרה של מוצרים ירוקים, המכילים רק חומרים שהתפרקותם הביולוגית מעל 90%.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/461/518.html>

תמריצים מעודדים מיחזור

המשרד לאיכות הסביבה הבריטי ערך ניסוי רחב היקף ב-50 רשויות מקומיות שמטרתו הייתה לבחון גישות חדשות לצמצום כמויות האשפה. מהניסוי עלה כי תמריצים הביאו לתוצאות חיוביות. התמריצים שהוצעו נעו בין פרסים כמו כסף מזומן וחופשות מתנה לבין שיפור בסביבה המקומית. ביותר מחצי מתוך 50 הרשויות בהן נוסתה תוכנית המיחזור עם התמריצים נמצאה עלייה באחוזי המיחזור. בבריטניה שמים כמטרה את שיפור אחוזי המיחזור, בין השאר כדי להימנע מקנסות ענק בשל אי-עמידה בהגבלות ההטמנה האירופאיות.

<http://www.greenconsumerguide.com/domesticll.php?news=3231&CLASSIFICATION=134>

בתחנות הכוח מחפשים פתרונות לפליטות הכספית

מערכת חדשה שנקראת טוקסקון (Toxecon) עוצבה על ידי חוקרי תעשייה במטרה להפחית באופן משמעותי את פליטות הכספית משריפת פחם להפקת חשמל. המערכת תמנע מכספית בצורתה הגזית להיפלט אל האטמוספירה באמצעות ערבובה עם פחמן, כך שיווצר אפר אשר ייאסף אל שקים וישלח להטמנה.

תחנות כוח משקיעות היום מאמצים רבים בפיתוח טכנולוגיות מסוג זה עקב הלחץ הגובר מצד הממשל ופעילי הסביבה לצמצם את הפליטות של כספית ומזהמים אחרים לאוויר.

לאחר ניסוי ראשוני בטוקסקון, מנהל הפרויקט אומר שיש סיבה להיות אופטימיים ומעריך שהמערכת תסנן 90% מהכספית שמקורה בפחם הנשרף בתחנות כוח רבות בארה"ב. אחוז סינון זה יהיה הסטנדרט שייאכף במישיגן עד 2015, למרות שממשל בוש דורש הפחתה של 70% בלבד באותו פרק זמן.

<http://abcnews.go.com/Technology/wireStory?id=2360837>

תולעים למען הסביבה

בעליו של מלון הר נלסון (Mount Nelson) החליט כי עליו לתרום את חלקו למאבק למען איכות הסביבה. לשם כך פתח ביוזמה למזער את כמות האשפה המפונה מהמלון, שכן אחת הבעיות הסביבתיות היא חוסר מקום לאשפה. כחלק מהיוזמה, החליטה הנהלת המלון למחזר את כל האשפה האורגנית, כלומר את כל שיירי המזון. כדי למחזר את האשפה נעזרים בשילשולים (תולעי אדמה), והאשפה האורגנית נאספת במכלים מאווררים שבהם שורצים השילשולים. אלה עובדים ללא הפסקה באכילת האשפה מצד אחד ובפליטת התוצרים הרצויים מהצד השני. התוצרים במקרה זה הם קומפוסט מעולה, חסר ריח, ונוזל שמשמש לדישון מדשאות וגינות המלון. את הקומפוסט מוכרים לגנים בוטנים ולבעלי גינות.

ה"מוצרים" נקיים שכן השילשולים מנטרלים חיידקים רעילים כמו חיידקי קולי, וכן מנטרלים ומונעים פליטת פחמן-דו-חמצני ומתאן, על-ידי הפיכת הפסולת לחמרי דישון יציבים ועשירים בחנקן ואשלגן.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3294708,00.html>

עוד כמה השפעות של התחממות כדור הארץ שלא חשבתם עליהם..

מרבית המחקרים על ההתחממות הגלובאלית מתמקדים באפשרויות עסקיות לשימור אנרגיה או למעבר לאנרגיות חלופיות מדלקים מחצביים. השינויים בסגנון החיים מקבלים פחות תשומת לב, ואם מתייחסים לכך שאוכלוסיית האסקימואים בקוויבק שבקנדה הזמינה השנה לראשונה 25 מזגנים- אולי בכל זאת כדאי לשים על כך דגש. הטמפרטורות העולות ישפיעו על מגזרים רבים ושונים כמו יצרני הבירות, יצרני קרמים להגנה מהשמש, יצרני מזגנים ואפילו יצרני רכבים עם גגות נפתחים.

חקלאים עשויים להיאלץ לשנות את טווח סוגי היבולים שלהם בהתאם לשינויי מזג האוויר, ותיירים עלולים לנטוש אתרי סקי באלפים בגבהים נמוכים יותר שנשארו ללא שלג, או אתרי נופש קיציים מסורתיים שהפכו חמים מידי. חוקר מזג האוויר, דייוויד וינר, מאוניברסיטת מערב אנגליה אומר שכיום תושבי צפון אירופה, למשל, נופשים במזרח התיכון מכיוון שהקיץ באזור מגוריהם הוא בלתי צפוי, אך הקיץ שלהם עשוי להתחמם, וזה של המזרח התיכון להפוך לבלתי נסבל. כמו כן, ייתכן ואנשים יתחילו להיזהר ממגורים בערי חוף, במיוחד אם יאלצו לשלם סכומי ביטוח גבוהים יותר בגלל עליית גובה פני הים.

<http://www.planetark.org/dailynewsstory.cfm/newsid/37558/story.htm>

שכבת האוזון בתהליך התאוששות

שכבת האוזון מתחילה להחלים אחרי עשורים של נזק, כך מדווחות שתי סוכנויות של האו"ם. עם זאת, ארגון המטאורולוגיה העולמי (WMO) ו-UNEP (המועצה הבינלאומית של הארגונים המדעיים), מסרו כי שכבת ההגנה, שתפקידה לסנן קרינת שמש רדיואקטיבית, אמנם מתאוששת, אך לאט מהמצופה. לדברי הסוכנויות, באזורים גדולים באירופה, דרום אוסטרליה, אמריקה הלטינית ואפריקה, שכבת האוזון תחזור למצב בו הייתה לפני 1980 רק ב-2049, חמש שנים מאוחר יותר מהתחזית הקודמת שפורסמה בדו"ח המדעי האחרון בנושא מ-2002. בנוסף, מעריכים כי התאוששותם של ה"חורים באוזון" מעל אנטרקטיקה, אשר גדלו משמעותית ב-30 השנים האחרונות, תתעכב, עד שנת 2065, 15 שנים מאוחר יותר משפורסם בתחזית הקודמת.

"הסימנים הראשונים של הבראת האטמוספירה מראים כי איסור שימוש בחומרים הפוגעים בה הוא חיוני לשמירה על העולם בו אנו חיים", אומרים החוקרים, "אך ההחלמה האיטית היא עדות לכך שאל לנו לקחת כמובן מאליו את שכבת האוזון."

<http://news.walla.co.il/?w=5/960621>

קליפורניה- המדינה הראשונה בארה"ב עם חוקים לצמצום גזי חממה בתעשייה

קליפורניה תהיה המדינה הראשונה בארה"ב שתדרוש מהתעשיות לצמצם פליטות גזי חממה במסגרת סדרת חוקים שהעביר מושל קליפורניה, ארנולד שוורצגור. כך למעשה מוציאה עצמה קליפורניה מכלל ארה"ב, אשר עד כה לא הצטרפה לתוכניות בינלאומיות לצמצום פליטות גזי חממה, בהחלטתו של בוש.

במסגרת החוקים יצטרכו התעשיות לצמצם 25% מפליטות הפחמן הדו-חמצני וגזי חממה נוספים עד שנת 2020 במטרה לחזור לרמה של שנת 1990. תחילת המחויבות תהיה בשנת 2012. צוות מיוחד של הממשל ירכיב יעדים לכל תעשייה ויבדוק את העמידה ביעדים אלו.

הצוות שיעסוק בנושא ייצר ככל הנראה מערכת סחר שתאפשר לעסקים לקנות ולמכור אשורות פליטה, אשר יאפשרו לחברה שצמצמה את פליטותיה יותר מן הנדרש למכור צמצום זה לעסק אחר אשר לא הגיע ליעד הצמצום שנקבע לו, בדומה למנגנון אשר מתקיים לפי פרוטוקול קיוטו.

<http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/c/a/2006/08/31/WARMING.TMP>

גובשה תוכנית תגמולים למפעלים שיילחמו בזיהום אוויר

מפעלי תעשייה ותחנות כוח שיפחיתו את היקף זיהום האוויר הנפלט מהם יקבלו לראשונה פיצוי מיוחד במסגרת תעריפי החשמל, כך עולה מתוכנית חדשה שגיבשו הרשות לחשמל והמשרד לאיכות הסביבה.

דירקטוריון הרשות לחשמל אמור לאשר בקרוב את התוכנית, בכפוף לשימוע שיערך בנושא. לפי התוכנית, שעלותה מוערכת במיליוני שקלים בשנה, תשלם חברת החשמל תמריץ מיוחד למפעלי תעשייה ותחנות כוח, הפועלים כיום באמצעות מזוט (נפט כבד), אם יפחיתו את היקף פליטות המזהמים מתחת לתקן הרשמי שנקבע על-ידי המשרד לאיכות הסביבה. למעשה, מפעלים שיפחיתו את היקף פליטות המזהמים יזכו לתעריפי חשמל נמוכים יותר.

התוכנית נועדה להביא להפחתה בזיהום האוויר, נוכח העיכוב בשימוש בגז הטבעי, שאמור להחליף את השימוש במזוט. ברשות לחשמל מדגישים כי התוכנית לא נועדה להחליף את השימוש בגז טבעי, אלא לשמש כפתרון ביניים עד שתוסר אי-הוודאות לגבי השימוש בגז טבעי.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/461/032.html>

מחויבות, שקיפות ודיווח

ענקיות הרכב הן הפתוחות ביותר לגבי ביצועיהם הסביבתיים

דו"ח של Roberts Environmental Centre מדד את ביצועי האחריות החברתית של תעשיות שונות ודירג בתוך כל תעשייה את החברות השונות. ככלל, הדוח מראה שכלל שחברה גדולה יותר, כך הדיווח הסביבתי ודיווח הקיימות מפורטים ונגישים יותר. בתעשיית הרכב, בפעם השנייה ברציפות, ג'נרל מוטורס הגיעה למקום הראשון, כאשר פולקסוואגן אחריה במקום השני. מרבית החברות היפניות נמצאו בתחתית הדירוג, ורק טויוטא נמצאת במקום גבוה בדירוג לביצועים סביבתיים- באופן חלקי תודות להצלחה העולמית של הדגם ההיברידי שלה, פריוס.

ממצא מעניין של מבדק זה הוא שתעשיית הרכב לוקחת את נושאי האחריות החברתית יותר ברצינות מכל סקטור אחר שנבחן. אחריה נמצאים הסקטורים של האלקטרוניקה והתרופות.

http://www.edie.net/news/news_story.asp?id=11809

תכנית SMAP מקימה פורטל סביבתי

במסגרת תכנית הפעולה הסביבתית של השותפות האירופאית-ים תיכונית (SMAP) מקדמת היחידה האיזורית לניהול ותמיכה של (SMAP RMSU) הקמת מאגר מידע לריכוז וניהול מידע סביבתי על מדינות הים התיכון ובכללן ישראל. מטרת הפרוייקט היא לאסוף מידע סביבתי קיים במדינות האזור ולפרסם אותו במרכז במאגר מידע אחד, ובכך לאפשר חילופי מידע.

מאגר המידע יכיל את הנושאים הרלוונטיים ל-SMAP - מים, פסולת, מגוון ביולוגי, זיהום, תכנון חופים ומידבור - בשותפות עם בעלי העניין במדינות הים התיכון.

מערכת המידע האלקטרונית (Clearing House) תהיה מורכבת מפרקים שונים ותכלול: פרויקטים סביבתיים, מידע על מדינות הים התיכון, מידע איזורי סביבתי ומידע על כלי ניהול סביבתיים. המידע על מדינות הים התיכון ובכללן ישראל יכלול תיאור קצר וקישורים לנושאים הבאים: אירגוני סביבה, מוסדות מחקר וגופים ירוקים, תחיקה סביבתית ותכניות פעולה, פרסומים ודוחות סביבתיים, ופרוייקטים סביבתיים.

<http://www.sviva.gov.il/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay=view&enDispWhat=Object&enDispWho=News^13111&enZone=news>

מניגריה ועד הודו- "קוקה קולה" היא המטרה

עורך דין ניגרי בשם אבון-אולו אדגבורוואה מתכוון לקרוא תיגר על חברת המשקאות הגדולה בעולם, קוקה קולה. אדגבורוואה מייצג כ-4,000 בני אדם בעיר הנמל הניגרית אפאפה, עיר ענייה שמרבית תושביה אינם יודעים קרוא וכתוב. לטענת התושבים, מפעל הקוקה קולה המקומי מזרים שפכים ללגונה המקומית וגורם למות הדגה אשר מהווה את עיקר פרנסתם.

"כמו חברות רב לאומיות רבות הפועלות באפריקה, קוקה קולה נוקטת מדיניות של מוסר כפול", אומר אדגבורוואה. "הם עושים כאן מה שאינם מורשים לעשות באמריקה ובאירופה. אנחנו מרגישים מרומים. אנשים משוטטים ברחובות בלי שיוכלו להרויח את לחמם".

התביעה המתוכננת היא חוליה נוספת בשרשרת של טענות מתוקשרות כי קוקה קולה מפרה זכויות אדם ופוגעת בסביבה, בעיקר במדינות מתפתחות. הסוגייה שקדמה לטענות הניגריות קשורה להאשמות שמשקאות קוקה קולה בהודו מכילים כמות של חומרי הדברה הגדולה פי עשרים ושבעה מהכמות המרבית המותרת.

ההאשמות החמורות ביותר שהוטחו עד כה נגד קוקה קולה, בנוסף לפגיעה בסביבה בהודו, נוגעות לניצול עובדים בקולומביה. לנוכח המסע נגדה, החלה קוקה קולה במערכת-נגד להזמת ההאשמות, אותן היא מכנה שמועות, הכפשות ומיתוסים אורבניים.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/753010.html>

כמות הדוחות לפי GRI כמעט הוכפלה בחצי שנה האחרונה

168 ארגונים בעולם מדווחים כיום לפי "in accordance" (עמידה בכל סעיפי הדיווח של ה-GRI, כולל בדיקה חיצונית של הדו"ח). כמות זאת מהווה 19% מכלל הארגונים אשר משתמשים בהנחיות ה-GRI לדיווח.

בסוף שנת 2005 עמד הנתון על 90 ארגונים בלבד, שהיוו אז 12% מכלל המדווחים. נתון זה ממשיך את המגמה שנוצרה מאז 2003- הכפלה בכמות דיווחי "in accordance" בכל שנה. עם זאת, זוהי הפעם הראשונה בה ישנו אחוז כה גבוה של דיווח מסוג זה- כמעט 20%.

בנוסף, ניתוח של הנתונים מראה כי הארגונים נוטים לשפר את הכמות והאיכות של החשיפה שלהם בדיווחים לאורך זמן.

<http://www.globalreporting.org/news/updates/article.asp?ArticleID=486>

מדי שנה, בתקופת פריחתו של האירוסים, מבקרים בגבעות הכורכר עשרות אלפי בני אדם מרחבי הארץ. תושבי נס-ציונה, בשיתוף החברה להגנת הטבע, עסקו בשנים האחרונות במאבק עיקש ומתמשך בבעלי האדמות שביקשו לבנות במקום.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3294394,00.html>

אירוס הארגמן (החברה להגנת הטבע)

לא עוד כיכר רבין כי אם חניון רבין

הועדה המחוזית לתכנון ובנייה אישרה את ההחלטה להקים חניון תת קרקעי בן 1000 מקומות חנייה בכיכר רבין. התכנית שאושרה תשנה את חזותה של הכיכר ההיסטורית באופן משמעותי ותסתום את הגולל על הכיכר שהפכה ברבות השנים לאחד מסמליה של המדינה. ראשיתו של הפרוייקט מבחינת אישורי תכניות החל עוד בשנת 2002 עת הפקידה עיריית תל אביב את תכנית החניון אשר כהגדרתה: "יתרום רבות לרווחת התושבים תוך כדי צמצום עומסי תנועה וניצול שטח הכיכר".

על פי התוכנית המקורית שהופקדה ב-2002 החניון התת-קרקעי היה אמור להכיל 5 מפלסים, בשטח של 110 אלף מ"ר, הכוללים חניון ל-2,000 מקומות חנייה ובנוסף למקומות החנייה: מקלטים, מתקנים טכניים, שטחי אחזקה ואחסון. לאחר שמיעת ההתנגדויות החליטה לצמצם הועדה את התכנית ל-1000 מקומות חנייה בשטח כולל של 60,000 מ"ר.

שאלות רבות הקשורות לאישור התכנית ונחיצותה מעלים תהיות בקרב תושבים ואנשי מקצוע. במהלך קבלת ההחלטה על הקמת החניון וצמצומו ל-1000 מקומות חניה הועדה המחוזית שמעה קרוב ל-150 התנגדויות מפי החברה להגנת הטבע, הפורום הירוק לאיכות חיים בת"א יפו ותושבים המתגוררים באזור. למרות הביקורת הנשמעת מפי גורמים רבים, הועדה המחוזית החליטה לא לבטל את התכנית אלא לאשר את הקמתו של החניון המצומצם.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/464/419.html>

המדינה: תושבים שבחרו לגור ליד אנטנה לא יפוצו

לפני כשנה הגישו תושבים ממושב פורת שבשרון תביעה בסך כ-141 מיליון שקל נגד בזק, רשות השידור והמדינה, בטענה לנזקים בלתי הפיכים שנגרמו לאדמות החקלאיות במושב עקב השפעתם ההרסנית של משדרים ואנטנות של תחנת השידור הלל הפועלת באזור.

בכתב הגנה שהגישה המדינה היא טוענת כי תושבי המושב הם שבחרו לגור באזור תחנת השידור הלל, אשר היתה גלויה לעין כל, הם שבחרו לא לפנות בתלונות בעניין תחנת השידור ושלא לנקוט באמצעים חוקיים לפני שנים רבות להפסקת פעולתה של התחנה ולפיכך התושבים מנועים מלתבוע כעת נזקים שהם טוענים שנגרמו להם.

המדינה טוענת עוד בכתב הגנתה, כי לא היה כל דבר מזיק בהתנהגותה, והיות שכך לא היה צורך באזהרת התושבים מפני סכנה שאינה קיימת לפי מיטב ידיעתה.

באשר לנזקים עצמם, טוענת המדינה כי על התושבים מוטלת החובה להוכיח תשתית עובדתית מדעית המאפשרת את טענתם לקשר סיבתי עקרוני-פוטנציאלי, אך גם לקשר סיבתי ספציפי, בין טענותיהם לגורמי הנזק לבין הקרינה האלקטרו-מגנטית שנוצרה אגב הפעלת משדרי תחנת השידור הלל.

<http://www.nfc.co.il/archive/001-D-107162-00.html?tag=19-43-45>

נס-ציונה: האירוסים ניצחו את פרויקט הבנייה

בפסק דין המהווה ציון דרך בהגנה על ערכי הטבע והסביבה, פסק בית המשפט המחוזי בתל-אביב כי לא יאפשר בנייה על גבעות הכורכר בנס-ציונה. הבנייה שתוכננה להתקיים במקום סיכנה ערכי נוף וטבע, ובראשם אירוס הארגמן הנדיר הפורח במקום. בית המשפט קבע כי בעלי הקרקעות הפרטיות בתחום גבעות הכורכר לא יקבלו זכויות בנייה במקום, וזאת בהתחשב בתוכניות המחוזיות והארציות, הכופות התחשבות בערכי נוף שונים. השופטת שרה שירוטה קבעה בפסיקתה, כי בנייה במקום הייתה שוברת את רצף השטחים הפתוחים, ובכך פוגעת באופיו של הגן. "התיכנון המוצע לגבי גן לאומי איננו מתיישב עם אופיו של הגן, שאמור להשתרע על שטח רחב ולהשרות תחושת מרחב וטבע. מיקום גן לאומי בין שתי שכונות לאורך רצועה צרה מסכל מגמה זו. התיכנון המוצע יביא להרס ערכי הטבע המצויים במקום", נכתב בפסק הדין.